

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครู
ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
SCHOOL ADMINISTRATORS' GOOD GOVERNANCE AND TEACHERS'
COMMITMENT IN THE SCHOOLS
UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

สมใจ เดชบำรุง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับความผูกพันของครู และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครู ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 437 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 205 โรงเรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan กำหนดผู้ให้ข้อมูล คือ ครู โรงเรียนละ 2 คน ซึ่งเป็นหัวหน้าสายชั้นอนุบาล 1 คน หัวหน้าสายชั้นประถมศึกษา 1 คน รวมทั้งสิ้น 410 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมาก 8 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน
2. ระดับความผูกพันของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล , ผู้บริหารสถานศึกษา , ความผูกพันของครู

*อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the level of school administrators' good governance 2) the level of teachers' commitment in school and 3) the relationship between good governance of administrators and teachers' commitment in the school. The population of the research included 437 schools under Bangkok Metropolitan Administration during academic years 2018. The samples used in the research were 205 schools, retrieved by the Krejcie and Morgan's sample size table. The respondents of the research were 2 teachers of each school, a head of kindergarten and a head of primary school, total by 410 teachers. The tools used for data collection was a five-level rating scale opinionaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results of this research revealed that : 1) the level of school administrators' good governance as overall was rated at a high level. 2) the level of teachers' commitment as overall was also rated at 8 high level and 3 medium level. 3) the relationship between good governance of administrators and teachers' commitment was positively significant and at a high level.

Keyword : good governance , administrators , teachers' commitment

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบบริหารภาครัฐไทยหรือระบบราชการไทยเป็นระบบที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านานตั้งแต่ก่อตั้งอาณาจักรย้อนไปถึงสมัยสุโขทัยเรื่อยมา ถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์และปัจจุบัน สำหรับสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหารงานของรัฐทั้งภายในและต่างประเทศ ก็เช่นเดียวกัน มีความเปลี่ยนแปลงไปมาก และเป็นไปอย่างรวดเร็วกว้างขวางเช่นกัน ดังนั้น การปรับเปลี่ยนบทบาทของสังคม โดยนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่สำคัญของทุกองค์กร ไม่ว่าจะภาครัฐ ภาคเอกชนหรือภาคประชาชน เนื่องจากธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อกัน และเป็นแนวทางในการจัดระเบียบ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ตั้งอยู่ในความถูกต้อง เป็นธรรม ดังนั้น การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ จึงมีประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สถาบันวิถึทรรศน์ 2546 : 63) ซึ่งธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครอง เดิมคิดกันว่าภาครัฐเท่านั้นเป็นผู้ดูแลกิจการบ้านเมือง แต่ปัจจุบันแนวคิดของภาครัฐได้ปรับเปลี่ยนบทบาท จากการเป็นผู้นำ มาให้ภาคส่วนอื่น ๆ

เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้กระบวนการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเกิดผลอย่างจริงจัง จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ใช้เป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า และต่อมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 19) ได้ศึกษา วิเคราะห์และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักธรรมาภิบาล ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ประกอบด้วย องค์ประกอบใหม่ ที่ปรับแก้ไขเป็น 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญมาเป็นเกณฑ์ในการกำกับดูแลองค์การภาครัฐ ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งฉันทามติ

สำหรับโรงเรียน ซึ่งเป็นสถานศึกษามีระบบระเบียบในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยผู้บริหารมีหน้าที่บริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม โดยต้องดำเนินการบริหารงานในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป และจากการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าว จึงต้องมีระเบียบข้อบังคับและรายละเอียดต่าง ๆ เพิ่มเติม ที่ผู้บริหารต้องศึกษาให้ครอบคลุมเพื่อให้การบริหารงานดังกล่าวคล่องตัว และเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักการศึกษา. “เอกสารประกอบการบริหารงานโรงเรียน”.2554:16-18) นอกจากนี้ องค์กรจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาหรือครูถือเป็นสมาชิกหลักขององค์กร ผู้บริหารต้องมีเทคนิควิธีการที่จะทำให้ครูมีความผูกพันต่อองค์กร รักองค์กร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความเชื่อและยอมรับเป้าหมายขององค์กร โดยบุคลากรที่มีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรนั้น จะพยายามที่จะทำงานให้ดีที่สุด มีจิตใจที่ต้องการเห็นความก้าวหน้าขององค์กร มีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน เอาใจใส่ทุ่มเทในการทำงาน นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่ที่องค์กรได้กำหนดให้ เพราะสังคมจะศรัทธาผู้นำขององค์กรที่มีคุณธรรมจริยธรรมและบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม ทำงาน ตามกฎ ระเบียบ ซื่อตรง ร่วมคิดร่วมทำและได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาในเมืองหลวง ที่มีอาณาเขตกว้างขวางประกอบด้วย 50 สำนักงานเขต มีโรงเรียน ในสังกัด 437 โรง ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนคอยกำกับดูแลการบริหารจัดการงานด้านต่างๆ ในโรงเรียน ซึ่งบางโรงเรียนก็เกิดปัญหาหลาย ๆ ด้าน ทั้งการผิดพลาดในด้านการปฏิบัติงาน รวมทั้งการปฏิบัติตนของผู้บริหาร ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคณะครูและผู้บริหารเกิดความขัดแย้งกัน ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ไม่รักองค์กร ความผูกพันกับองค์กรน้อยลง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าถ้าผู้บริหารในโรงเรียน

บริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลมาดำเนินการปฏิบัติอย่างจริงจังแล้ว จะช่วยทำให้ความผูกพันของครูต่อองค์กรดีขึ้นหรือไม่ ครูจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความศรัทธาในตัวผู้บริหาร ร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ดียิ่งขึ้นหรือไม่ (เอกสารประกอบการบริหารงานโรงเรียน, หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา. “แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร”.2554 : 9)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันของครู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษากับความผูกพันของครู

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
2. ความผูกพันของครู อยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

กับความผูกพันของครู มีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้หลักธรรมาภิบาล ฉบับปรับปรุงจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 19) แบ่งเป็น 10 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) 2) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) 3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) 4) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) 5) หลักความโปร่งใส (Transparency) 6) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 7) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 8) หลักนิติธรรม (Rule of Law) 9) หลักความเสมอภาค (Equity) และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented)
2. ความผูกพันของครู ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีความผูกพันของ Steers (1977) ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเชื่อถือ และยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมขององค์กร 2) ด้านความเต็มใจจะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร และ 3) ความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 437 โรง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียน จำนวน 205 โรง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ใช้วิธีสุ่ม ตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนดผู้ให้ข้อมูล คือ ครู โรงเรียนละ 2 คน ซึ่งเป็นหัวหน้าสายชั้นอนุบาล 1 คน หัวหน้าสายชั้น 1 คน รวมทั้งสิ้น 410 คน

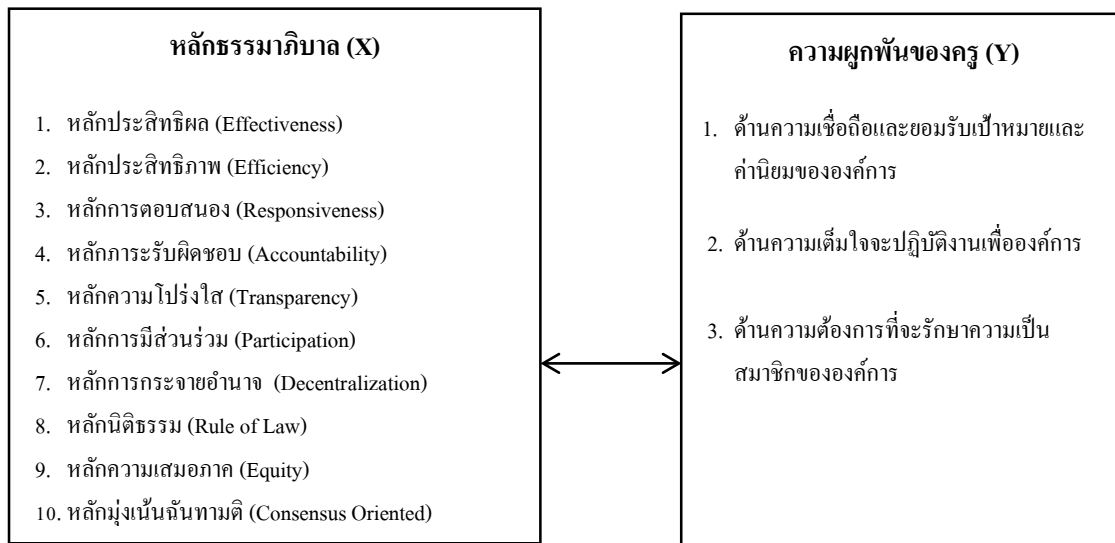
ขอบเขตด้านสถานที่และเวลา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2561

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยอ้างอิงจากหลักธรรมาภิบาล ฉบับปรับปรุง จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 หลัก ได้แก่ 1) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) 2) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) 3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) 4) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) 5) หลักความโปร่งใส (Transparency) 6) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 7) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 8) หลักนิติธรรม (Rule of Law) 9) หลักความเสมอภาค (Equity) และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(2555 : 19) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องความผูกพันของครูต่อองค์กรโดยผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีความผูกพัน ของ Steers (1977) มาใช้เป็นตัวแบบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยลักษณะสำคัญอย่าง 3 ประการ คือ 1) ด้านความเชื่อถือและยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมขององค์กร 2) ด้านความเต็มใจจะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร และ 3) ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปเขียนเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ที่มา : 1.สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.(2555 : 19)หลักธรรมาภิบาลของการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
2. Steers , R.M. (1977) . Organization Effectiveness : A Behavioral Views. California : Goodyear.

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ผู้วิจัยได้ใช้โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยมีรายละเอียด ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน คือ

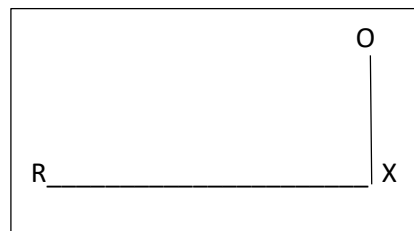
ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมวางแผนการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเตรียมโครงการวิจัยโดยศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูลแนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยทั้งภายในประเทศ และต่าง ประเทศ เกี่ยวกับเรื่องหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารและความผูกพันของครู เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดและเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัย จัดสร้างเครื่องมือในการวิจัย จากการศึกษาเอกสารข้อมูลต่างๆ และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำมาเป็นประเด็นคำถาม โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบเรื่องความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และนำมาปรับปรุงแก้ไขหลังจากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองเก็บข้อมูลกับครูจำนวน 30 คนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์ นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล และสรุปผล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจัดทำรายงานผลการวิจัย จัดพิมพ์รูปเล่ม ตรวจสอบความถูกต้องตามรูปแบบ นำเสนอต่อคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และคณะกรรมการของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อพิจารณาอนุมัติ

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง หลักสูตรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งมีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (The One – Shot, Non – Experimental Case Study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (Diagram) ได้ดังนี้

R	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาโดยวิธีการสุ่ม
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 437 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 205 โรงเรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan กำหนดผู้ให้ข้อมูลคือ ครูโรงเรียนละ 2 คน ซึ่งเป็นหัวหน้าสายชั้นอนุบาล 1 คน หัวหน้าสายชั้นประถมศึกษา 1 คน รวมทั้งสิ้น 410 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร X หลักสูตรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 หลัก ได้แก่

1. หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการ ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ
2. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การบริหารราชการตามแนวทางการ กำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการ ที่เหมาะสมให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์ สูงสุด

3. หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง การให้บริการที่สามารถ ดำเนินการได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจรวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง / ความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. หลักการรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบต่อปฏิบัติ หน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้
5. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชัดแจ้ง ได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้าม ตามกฎหมายได้อย่างเสรี
6. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ
7. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลาง ให้แก่หน่วยการปกครองอื่น
8. หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
9. หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การได้รับการปฏิบัติและได้รับการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยก
10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หมายถึง การหาข้อตกลงทั่วไป ภายในกลุ่ม จากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์

ตัวแปร Y ความผูกพันของครู ประกอบด้วยลักษณะสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ด้านความเชื่อถือและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อถือศรัทธา ยอมรับและมั่นใจในเป้าหมาย ค่านิยมนโยบาย คำขวัญและแผนปฏิบัติงานขององค์กร
2. ด้านความเต็มใจจะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร หมายถึง ความทุ่มเทเป็นการแสดง ออกถึงความตั้งใจ เต็มใจ พร้อมทั้งจะใช้ความรู้ความสามารถและความพยายามในการปฏิบัติงานให้กับองค์กร
3. ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร หมายถึง ความจงรักภักดีต่อองค์กรเป็นความรู้สึกของข้าราชการครูต่อสถานศึกษา แสดงออกโดยการมีความต้องการที่จะคงความเป็นสมาชิกอยู่ในสถานศึกษาตลอดไป

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เรื่องหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครู จำนวน 1 ฉบับ มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ ศาสนา วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงานในหน้าที่นี้

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันของครู จำนวน 15 ข้อ รวมเป็น 65 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นตามแนวคิดของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert 1961 : 74) นำแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้น จำนวน 65 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และรูปแบบ สำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคการหาค่า IOC (Index of item objective congruence) ซึ่งได้ค่า IOC ของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.8-1.0 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.5 ของการหาค่า IOC (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2553 : 117) แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความตรงตามเนื้อหาและตรงตามโครงสร้างนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 โรงเรียน ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับครูทั้ง 30 คน มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach 1984 : 161) ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตคณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บด้วยตนเองบางส่วน และส่งไปรษณีย์ลงทะเบียนบางส่วน โดยกำหนดเก็บให้เสร็จสิ้นภายใน 2-3 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามกลับมา 410 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ (Frequencies) แล้วนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 ข้อ และความผูกพันของครูใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best 1974 : 190)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรนิเทศศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นสอดคล้อง

ไปในทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 3.74$, $SD = 0.71$) เมื่อพิจารณา ในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.08$, $SD = 0.65$) รองลงมาคือด้านหลักประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.67$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือหลักมุ่งเน้นฉันทามติ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 0.87$) ซึ่งส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละด้าน มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน (โปรดดูตารางที่ 1) ตารางที่ 1

ที่	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของครู (n = 205)		ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	SD		
1	หลักประสิทธิผล (Effectiveness)	4.05	0.67	มาก	2
2	หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)	3.92	0.72	มาก	3
3	หลักการตอบสนอง (Responsiveness)	3.84	0.82	มาก	5
4	หลักภาระรับผิดชอบ (Accountability)	3.78	0.73	มาก	6
5	หลักความโปร่งใส (Transparency)	3.64	0.74	มาก	8
6	หลักการมีส่วนร่วม (Participation)	3.88	0.78	มาก	4
7	หลักการกระจายอำนาจ(Decentralization)	3.49	0.86	ปานกลาง	9
8	หลักนิติธรรม (Rule of Law)	4.08	0.65	มาก	1
9	หลักความเสมอภาค (Equity)	3.72	0.76	มาก	7
10	หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented)	3.48	0.87	ปานกลาง	10
เฉลี่ยรวม		3.74	0.71	มาก	

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความผูกพันของครู ตามความคิดเห็นของครู

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความผูกพันของครู ตามความคิดเห็นของครู พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกันเป็นส่วน

ใหญ่ ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.76$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านความเชื่อถือและยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมขององค์กร ($\bar{X} = 4.45$, $SD = 0.78$) รองลงมา คือ ด้านความเต็มใจจะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร ($\bar{X} = 4.36$, $SD = 0.82$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.67$) ซึ่งส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละด้านมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน (โปรดดูตารางที่ 2)

ตารางที่ 2

ที่	ความผูกพันของครู	ความคิดเห็นของครู (n = 205)		ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	SD		
1	ด้านความเชื่อถือ และยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมขององค์กร	4.45	0.78	มาก	1
2	ด้านความเต็มใจจะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร	4.36	0.82	มาก	2
3	ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร	4.18	0.67	มาก	3
เฉลี่ยรวม		4.24	0.76	มาก	

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความผูกพันของครู

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความผูกพันของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (X_{tot})(Y_{tot}) ค่า $r = 0.756^{**}$ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด 3 ลำดับแรก คือลำดับที่ 1 หลักความโปร่งใสกับด้านความเชื่อถือและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (X_5)(Y_1) ค่า $r = 0.861^{**}$ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และลำดับที่ 2 หลักการมีส่วนร่วมกับด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (X_6)(Y_3) ค่า $r = 0.852^{**}$ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และลำดับที่ 3 หลักความโปร่งใสกับด้านความเต็มใจจะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง(X_5)(Y_2) ค่า $r = 0.847^{**}$ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X _{tot}
Y ₁	0.762**	0.826**	0.684**	0.786**	0.861**	0.828**	0.844**	0.824**	0.793**	0.764**	0.846**
Y ₂	0.814**	0.764**	0.746**	0.697**	0.847**	0.793**	0.815**	0.822**	0.789**	0.732**	0.782**
Y ₃	0.778**	0.732**	0.720**	0.689**	0.764**	0.852**	0.836**	0.846**	0.712**	0.747**	0.752**
Y _{tot}	0.776**	0.734**	0.722**	0.742**	0.789**	0.824**	0.824**	0.822**	0.774**	0.765**	0.756**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ระดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมาก 8 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน
2. ระดับความผูกพันของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การอภิปรายผล

จากผลสรุปของการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม และหลักความเสมอภาคอยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญในด้านดังกล่าวข้างต้น ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน กิจกรรมใดก็ตามที่ครูมีส่วนร่วม ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้นกับครูผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุจดาว จิตใส ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ส่งเสริมให้หน่วยงาน

ภาครัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการยึดมั่นในความดี ความถูกต้อง บริหารงานอย่างโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ ยอมรับความสามารถในตัวบุคคลสร้างให้เกิดความรู้สึกการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีวรรณ ปักกาเวสูง ได้วิจัย เรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในด้านการบริหารทั่วไปยึดระเบียบกฎเกณฑ์ตามหลักนิติธรรมดำเนินการอย่างโปร่งใส การรับนักเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าเรียนโดยเสมอภาคกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะพงษ์ โพธิ์มี ได้วิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ที่จะนำสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สำหรับด้านหลักการกระจายอำนาจกับหลักมุ่งเน้นฉันทามตินั้นครูได้รับความพึงพอใจในระดับปานกลางไม่เป็นไปตามสมมติ ฐานที่ตั้งไว้ เพราะว่าการกระจายอำนาจต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของ ทางการซึ่งไม่สามารถจะกระจายอำนาจได้เต็มที่ โดยเฉพาะเรื่องเงินกับบุคลากรซึ่งอาจจะเสียหายต่อทาง ราชการถ้าขาดการควบคุม ดูแล หลักมุ่งเน้นฉันทามติบางเรื่องใช้ความเห็นของคนส่วนใหญ่ไม่ได้เสมอไปอาจ ทำให้เกิดความเสียหาย ต่อการบริหารงานของผู้บริหาร

2. ระดับความผูกพันของครู โดยรวมข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญอยู่ในระดับ มากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายละเอียดของทุกด้าน ในด้านความเชื่อถือและยอมรับเป้าหมายและค่านิยม ขององค์กร การแสดงออกถึงความเชื่อถือศรัทธา ยอมรับและมั่นใจในเป้าหมาย ค่านิยม นโยบาย คำขวัญและ แผนปฏิบัติงานขององค์กรว่าจะสามารถบริหารจัดการได้อย่างดีที่สุด บริหารงานด้วยความยุติธรรม และ ดำเนินการเพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิกในองค์กร ด้านความเต็มใจจะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร ความทุ่มเท แสดงออกถึงความตั้งใจ เต็มใจ พร้อมทั้งจะใช้ความรู้ความสามารถและความพยายามในการปฏิบัติงานให้กับ องค์กรด้วยความเสียสละ ตรงต่อเวลาและใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการทำงาน โดยคำนึงถึงคุณภาพของ งาน ชื่อเสียงขององค์กร ความเจริญก้าวหน้า และความสำเร็จขององค์กร ด้านความต้องการที่จะรักษาความ เป็นสมาชิกขององค์กร ความจงรักภักดีต่อองค์กร เป็นความรู้สึกของข้าราชการครูต่อสถานศึกษา แสดงออก โดยการมีความต้องการที่จะคงความเป็นสมาชิกอยู่ในสถานศึกษาตลอดไป คือ ความตั้งใจจริงของครูผู้สอนที่ แสดงให้เห็นว่าตนจะปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาเดิมนั้น โดยไม่คิดที่จะเปลี่ยนงาน หรือย้ายไปปฏิบัติงานที่ สถานศึกษาอื่นหรือโอนย้ายไปหน่วยงานอื่น เนื่องจากครูทุกคนสอรรถเข้ามาด้วยความเต็มใจ ศรัทธาองค์กร ด้านความเต็มใจจะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร

ข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกด้านเพราะว่าระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ครูเกิดความผูกพันกับองค์กร ความเชื่อถือ ยอมรับและค่านิยม ก็จะเกิดตามมา ซึ่งทำให้ครูเต็มใจในการปฏิบัติงาน และต้องการที่จะเป็นสมาชิกขององค์กรซึ่งหมายถึงการทำงานเป็นทีม ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่นานเท่าไรย่อมมีความผูกพันกับองค์กรมากเท่านั้น เปรียบเสมือนโรงเรียนคือบ้านหลังที่สองของครู ครูจึงให้ความสำคัญทั้งสามด้านขององค์ประกอบด้านความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ สุคนธ์ มณีรัตน์ ได้วิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์กับรูปแบบความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เพราะโรงเรียนสาธิตเป็นสถาบันทางการศึกษาที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม มีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีความมั่นคง ในการบริหารงานบุคคลเปิดโอกาสให้คนมีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงาน มีโอกาสเลื่อนตำแหน่งอย่างเป็นธรรม มีเพื่อนร่วมงานที่ดี ได้รับค่าตอบแทนที่ดี ได้รับความก้าวหน้ามีการอบรมพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ ให้โอกาสลาศึกษาต่อ ให้ความช่วยเหลือบุคลากรที่มีปัญหาในครอบครัว ทำให้บุคลากรมีความต้องการที่จะอยู่ในองค์กร มีความผูกพันกับองค์กรไม่ต้องการที่จะย้ายหรือลาออกและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรา อิ่มในบุญ ได้วิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สมาชิกขององค์กรมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์กรมีความหวังในความสำเร็จขององค์กร แสดงตนอย่างภาคภูมิใจ จงรักภักดีต่อองค์กรและสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสมย์สิริ มุลทองทิพย์ ได้วิจัยเรื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกำแพงแสน ผลการวิจัย พบว่า ระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกำแพงแสน อยู่ในระดับมาก สมาชิกในองค์กรมีอิสระ มีส่วนร่วมในการทำงาน ทุกคนจะทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงานจึงเกิดความผูกพันกับองค์กร มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ไม่ต้องการลาออกหรือทิ้งองค์กรไปซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครู ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากครูต้องการเห็นการบริหารงานของผู้บริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านประสิทธิผล ด้านประสิทธิภาพ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการกระจายอำนาจ และด้านนิติธรรม อย่างชัดเจนและถูกต้องซึ่งจะทำให้ครูเกิดความเชื่อ ค่านิยมตามมาและผลของการบริหารงานที่มีหลักธรรมาภิบาลเป็นที่ถูกใจของครู ย่อมเป็นเป็นปัจจัยเสริมให้ครูเต็มใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น ความสำเร็จและความสำคัญของผู้ปฏิบัติงานยังทำให้ทุกคนต้องการรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กรตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรา อิ่มในบุญ ได้วิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่ต้องการ ทำให้ครูยอมรับ ชื่นชม ศรัทธาและปฏิบัติงานตามจนเกิดความผูกพันกับองค์กรและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุคนธ์ มณีรัตน์ ได้ วิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์กับรูปแบบความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรโรงเรียนสาธิตในจังหวัด นครปฐม ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม มี ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โรงเรียนเน้นให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม มีการวางแผน อย่างเหมาะสม มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมเป็นธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ มีการสัมมนาพัฒนา วิชาชีพของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ จ่ายค่าตอบแทนบุคลากรอย่างเหมาะสม จึงทำให้บุคลากรมีความผูกพัน กับโรงเรียนและเพื่อนร่วมงานและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุจดาว จิตใส ได้วิจัยเรื่องการใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะผู้บริหารได้นำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการในองค์กร ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพจึงทำให้ครูเกิดความผูกพันต่อองค์กร และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะพงษ์ โพธิ์มี ได้วิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะผู้บริหารได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการใน องค์กร มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารไปในทางที่เหมาะสมขึ้น ครูก็เกิดความรักความผูกพันกับองค์กร มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อยู่ในระดับ ปานกลาง ดังนั้น ในการบริหารงานของผู้บริหารไม่ควรจะทำอะไรหรือตัดสินใจเรื่องใดโดยเผด็จการควรมีการ ประชุมหาข้อตกลงร่วมกัน คำนี้ถึงผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียหรือการเสียผลประโยชน์ในบางเรื่องที่จะทำให้เกิด ความเสียหายแก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่ก็ไม่จำเป็นต้องเป็นเอกฉันท์ทั้งหมดเพียงแต่กลุ่มนั้น ๆ ยอมรับได้

2. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยอีกด้านหนึ่ง คือ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งด้านนี้ก็มีลักษณะใกล้เคียงกับหลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) เพราะจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้บริหารในการมอบหมายงาน การกระจายอำนาจให้บุคลากรในองค์กรรับผิดชอบ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้นก่อนการตัดสินใจและผู้บริหารควรที่จะพร้อมรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะที่จะทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลได้
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชน

รายการอ้างอิง

- จันทร์หา อิมโนบุญ.(2559). “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17” ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ดุจดาว จิตใส.(2554). “การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1” วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 2(1) : 124-132.
- ปิยะพงษ์ โพธิ์มี.(2555). “การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8”. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 2(2) : 138-144.
- รุ่งนภา เล่าเปี่ยม.(2556). “การบริหารที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน” วิทยานิพนธ์ ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุคนธ์ มณีรัตน์. (2554). “การบริหารทรัพยากรมนุษย์กับรูปแบบความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร โรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภา เจียมพุก.(2555). “แรงจูงใจของครูกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1” วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 2(2) : 217-224.

- โสมย์สิริ มุลทองทิพย์. (2556). “ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอท่ามะกา”. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
ภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
(Good governance)**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
- อารีวรรณ ปักกาเวสูง.(2555). “การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1”. **วารสารการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร** 3(1) : 159-165.
- Best, John W.(1974) .**Research in Education**. Englewood Cliffs, New Jersey :
Prentice-Hall Inc.
- Cronbach, Lee J.(1984). **Essentials of Psychological Testing 4th ed**. New york :
Harper And Row.
- Steers , R.M. (1977) . **Organization Effectiveness : A Behavioral Views**. California : Goodyear.